

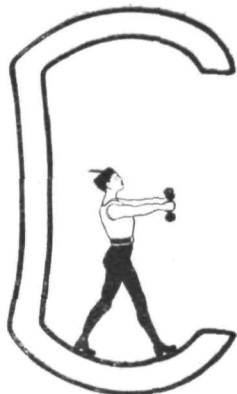
JAKOB DIMNIK:

Cesar Karel.

„Svojim národom hočem biti pravičen in ljubezni polni knez. Visoko bom čislal njihove ustavne svobodščine in druge pravice in skrbno čuval enakost pred pravico.“

Cesar Karel v oklicu „Mojim narodom“.

„V boju in v miru z ljudstvom za domovino“. *Gesto cesarja Karla.*

esar Franc Jožef I. je dne 21. novembra 1916, ob devetih zvečer, po skoraj 68 letnem vladanju umrl. Takoj po cesarjevi smrti so se zbrali v Schönbrunn dvor- ni, državni in vojaški dostojanstveniki okoli prestolona- slednika Karla Franca Jožefa in mu izrazili svoje sožalje. Nato pa je stopil minister cesarske hiše pred pre- stolonaslednika, se trikrat poklonil pred njim in vprašal, ali hoče sprejeti prestol, čigar edini upra- vičeni dedič je. Prestolonaslednik je odgovoril: „Hočem!“ S to izjavo je prišlo vladarstvo staroslavne Habsburške monarhije v roke nadvojvode **Karla Franca Jožefa**.

Še isto noč je bil sestavljen in izdan manifest (oklic) cesarja Karla svojim narodom, ki se glasi:

Mojim narodom!

Globoko ginjena in potrta stojiva Jaz in Moja hiša, Moji zvesti narodi ob mrtvaškem odru plemenitega vladarja, katerega rokam je bila približno sedem desetletij zaupana usoda monarhije.

Z milostjo Vsemogočnega, ki Ga je poklicala na prestol v zgodnjih mladostnih letih, Mu je bila podeljena tudi moč, da nemoteno in nepotrt vsled najtežjega človeškega trpljenja, do visoke starosti živi le za dolžnosti, ki Mu jih je predpisala Njegova vzvišena vladarska služba in vroča ljubezen do Svojih narodov.

Njegova modrost, razsodnost in očetovska skrb so ustvarile trajne podlage skupnega življenja in svobodnega razvoja in privedle iz težkih zmešnjav in nevarnosti, v hudih in dobrih dneh, Avstrijo po dolgem in blagoslovljenem času miru na višino moči, na kateri se bojuje danes v zvezi z zvestimi zavezniki vseokoli proti sovražnikom.

Njegovo delo je treba nadaljevati in dokončati.

V viharjih časih stopam na častitljiv prestol Mojih prednikov, ki Mi ga je zapustil Moj stric v nezmanjšani bleščobi.

Še ni dosežen cilj, še ni strta blodnja sovražnikov, da zamorejo v ne- prestanih navalih streti in razrušiti Moje, Mojo monarhijo in njene zaveznike.

Smatram se eno s Svojimi narodi v neupogljivem sklepu, da bojujemo boj do konca, dokler ni izvojevan mir, ki zagotovi obstoj Moje monarhije in trdne temelje njenega neoviranega razvoja.

S ponosno zamožavestjo zaupam, da bo Moja junaška brambna sila, opirajoč se na požrtvovalno domoljubje Mojih narodov in v zvestem

Cesar Karel.

orožnem bratstvu z zveznimi narodi, tudi še nadalje odbijala napade sovražnika z božjo pomočjo in izvojevala zmagovit zaključek vojne.

Istotako neomajno je Moje zaupanje, da bo Moja monarhija, katere moč korenini v starodavno zajamčeni, v sili in nevarnosti na novo potrjeni neločljivi skupnosti svojih obeh držav, na znotraj in zunaj ojeklenela in ojačena izšla iz vojne; da bodo Moji narodi, ki se, prešinjeni po misli skupnosti in najgloblje domovinske ljubezni, danes združujejo v požrtvovalni odločnosti v obrambo proti zunanjemu sovražniku, tudi sodelovali v mirno obnovenje in pomlajenje, da se obe državi monarhije s priključenima deželama, Bosno in Hercegovino, dovedeta v čas notranjega procvita, povzdige in ojačenja.

Proseč nebeške milosti in blagoslova Zase in za Svojo hišo ter za Svoje ljubljene narode, prisegam pred Vsemogočnim, da bom zvesto upravljal za, uščino Svojih dedov.

Storiti hočem vse, da zaustavim strahote in žrtve vojne čimprej, da zopet pridobim težko pogrešani blagoslov miru Svojim narodom, kakor hitro mi bo to dovoljevala čast našega orožja, življenski pogoji Mojih držav in njihovih zvestih zaveznikov ter kljubovalnost naših sovražnikov.

Svojim narodom hočem biti pravičen in ljubezni polni knez. Visoko bom čislal njihove ustavne svobodščine in druge pravice ter skrbno čuval enakost pred pravico. Neprestano se bom prizadeval, da bom pospeševal нравno in duševno blaginjo Svojih narodov, čuval svobodo in red v Svojih državah ter zagotovil vsem pridobitnim članom družbe sadove poštenega dela.

Kot dragoceno dedščino Svojega prednika sprejemam vdanost in iskreno zaupanje, ki objema prebivalstvo in krono. To volilo naj Mi da moč, da bom mogel izpolnjevati dolžnosti Svoje visoke in težke vladarske naloge.

V trdnem zaupanju v neuničljivo življensko moč Avstro-Ogrske, prešinjen z iskreno ljubeznijo do Svojih narodov, hočem Svoje življenje in vso Svojo moč posvetiti tej visoki nalogi.

Karel I. r.

Naš sedanji cesar **Karel Franc Jožef** je bil rojen dne **17. avgusta leta 1887.** v gradu Persenbeug v Spodnji Avstriji, na levem bregu Donave kot sin nadvojvode Otona Franca Jožefa, ki je bil rojen leta 1865 v Gradcu in umrl leta 1906. Poročen je bil oče našega cesarja s princeso Marijo Jožefo, hčerjo pokojnega saksonskega kralja Jurija, rojeno 31. maja leta 1867. Cesarjev mlajši in edini brat, nadvojvoda Maksimiljan Evgen Ludovik, je bil rojen 13. aprila leta 1895 na Dunaju.

Mladostna leta je preživel naš cesar **Karel** večjidel pri svoji materi v gradu Persenbeug, v vili Wartholz v Reichenau, na Dunaju in v gradu Miramar pri Trstu.

Naš cesar **Karel** se je že kot otrok učil raznih jezikov, ki jih govore narodi v monarhiji in tudi drugih. Popolnoma se je priučil češkemu, madjarskemu, francoskemu in angleškemu jeziku. Govori pa tudi prav dobro hrvatski jezik in tudi slovenski.

Gimnazijske študije je dovršil cesar **Karel** na znameniti dunajski gimnaziji pri Škotih, a za versko vzgojo je v prvi vrsti skrbela njegova pobožna mati.

Jeseni leta 1903 je naš cesar **Karel**, star 18 let, stopil v vojaško službo, a ni pa prenehala s tem zanj doba študij. Na Njegov dvajseti rojstni dan, 17. avgusta leta 1907, je bil v vili Wartholz v Reichenau proglašen polnoletnim in sicer brez vsake večje svečanosti, ker še ni poteklo žalovanje za pokojnim očetom nadvojvodo Otonom. Poleg matere, nadvojvodinje Marije Jožefe, variha nadvojvode Franca Ferdinanda in brata nadvojvode Maksa je bilo navzočih le malo gostov.

V vojaško službo je vstopil sedanji naš cesar **Karel** leta 1903. Še istega leta je postal poročnik in potem se je pa poviševal od stopnje do stopnje. Tik pred mobilizacijo leta 1914 je bil imenovan že za polkovnika. Po izbruhu vojne je bil dodeljen vrhovnemu armadnemu poveljstvu. Še istega leta ga je pokojni cesar Franc Jožef I. poslal k četam na bojno polje, da jim sporoči cesarjev pozdrav. Leta 1915 je bil imenovan naš sedanji cesar **Karel** za generalnega majorja in kontreadmirala; povodom prevzetja poveljništva zapadne armadne skupine na Tirolskem pa 18. marca leta 1916. za podmaršala in podadmirala. Po izpremembi načrtov za nadaljnje vojno delovanje je prevzel poveljništvo skrajnega desnega krila zveznih čet na gališko-bukovinski fronti. Ob tej priliki je bil imenovan 12. avgusta 1916 za generala konjenice in admirala. Ko je 27. avgusta 1916. napovedala Romunska Avstriji vojno, je sprejel vrhovno poveljništvo nad rumunsko fronto. Dne 12. novembra je postal naš sedanji cesar **Karel** generalni polkovnik in je tako dosegel kot prestolonaslednik najvišji vojaški čin. Dne 21. novembra l. 1916, takoj po smrti cesarja Franca Jožefa I. je pa prevzel **Karel Franc Jožef** vladarstvo staroslavne Habsburške monarhije kot cesar **Karel**, ki „hoče biti Svojim narodom pravičen in ljubezni polni knez“.

Tako je torej zasedel prestol Svojih slavnih pradedov novi vladar, mlad mož, komaj v tridesetem letu Svoje starosti, krepak na duhu in telesu, dobro pripravljen za težavni poklic naslednika velikega cesarja Franca Jožefa I. Narodi staroslavne Avstro-ogrske monarhije Mu poklanjajo pred Najvišji prestol najglobokejšo vdanost in najtrdnjejšo zvestobo, iz dna srca želeč, da bi Mu podelil Bog milost, da bi ob strani zveste družice, presvitle cesarice **Cite**, dolgo vrsto let slavno in srečno vladal Svoje narode in jim čim prej zagotovil s krepko roko priporjen časten in blagodejen mir!

Tej poklonitvi vdanosti in zvestobe se pridružuje tudi slovenska šolska mladina in nje učiteljstvo, ki si usojata v najčistejši ljubezni polagati v znožje Najvišjega prestola prisego neomahljive vdanosti in najtrdnješe zvestobe ter iskrene ljubezni do posvečene osebe Njegovega Veličanstva, presvitlega cesarja **Karla** in do prejasne vladajoče rodovine Habsburške.

Njegovemu Veličanstvu, presvitlemu cesarju **Karlu**:
Slava! Slava! Slava!

